

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

หลักสูตร “การอ่านแผนที่”

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

ณ ห้องประชุมอาคารฝึกอบรมสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ จ.เชียงใหม่

สรุปสาระสำคัญของเนื้อหา/หัวข้อวิชา

แผนที่ คือ สิ่งที่แสดงลักษณะภูมิประเทศของผิวโลกทั้งที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติและส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยนำมาแสดงลงในพื้นราบจะเป็นกระดาษหรือวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งที่แบนด้วยการย่อส่วนให้เล็กลงตามขนาดที่ต้องการ ซึ่งต้องอาศัยเครื่องหมาย สัญลักษณ์ทิศทาง มาตราส่วน และสิ่งอื่นๆ ที่ทำให้การอ่านลักษณะภูมิประเทศได้ถูกต้องและแม่นยำยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของแผนที่

๑) ชื่อแผนที่ ระบุว่าแผนที่เรื่องอะไร เพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องและตรงกับความต้องการ

๒) มาตราส่วน คือ อัตราส่วนของระยะทางบนแผนที่กับระยะทางจริงบนภูมิประเทศ มาตราส่วนที่นิยมใช้ ได้แก่ มาตราส่วนแบบเศษส่วน มาตราส่วนคำพูด และมาตราส่วนบรรทัด

๓) ขอบระวางแผนที่ คือ ความกว้าง ความยาวของแผนที่ ๑ แผ่น โดยบอกค่าละติจูด และลองจิจูดไว้ด้วย

ละติจูด คือ เส้นสมมุติที่ลากขนานกับเส้นศูนย์สูตรขึ้นไปทางเหนือและลงมา ทางใต้ ตามหลักสากล กำหนดให้เส้นศูนย์สูตรมีค่าเป็น ๐๐ ดังนั้น ที่ขั้วโลกเหนือละติจูดจึงมีค่าเป็น ๙๐๐ เหนือ และที่ขั้วโลกใต้จึงมีค่าเป็น ๙๐๐ และที่ขั้วโลกใต้ จึงมีค่าเป็น ๙๐๐ ใต้

ลองจิจูด คือ เส้นสมมุติที่ลากจากขั้วโลกเหนือไปยังขั้วโลกใต้ตามหลักสากลได้สากลได้กำหนดให้เส้นเมริเดียนปฐม (เมืองกรีนิช ประเทศอังกฤษ) มีค่าเท่ากับ ๐๐ จากนั้นจึงนับไปทางตะวันตก ๑๘๐๐ และไปทางตะวันออก ๑๘๐๐

๔) สัญลักษณ์แผนที่ คือ เครื่องหมายที่ใช้แทนสิ่งลงต่าง ๆ บนผิวโลก ซึ่งมีรูปร่างคล้ายของจริงและรูปลักษณะที่ประดิษฐ์ขึ้น บางครั้งใช้สีช่วย ทำให้มีลักษณะเฉพาะและชัดเจนขึ้น

สี

สีฟ้าหรือสีน้ำเงิน แหล่งน้ำ เช่นทะเล ทะเลสาบ หนองน้ำ

สีเขียว ทรายเป็นกลุ่ม หรือป่าไม้

สีเหลือง ที่ราบสูง

สีน้ำตาล ที่สูง หรือภูเขาสูง

ระบบพิกัดและพื้นหลักฐาน

พิกัดภูมิศาสตร์บนแผนที่ภูมิประเทศ ภายในขอบระวาง จะแสดงจุดพิกัดโดยเป็นจุดตัดของละติจูดและลองจิจูด

ระบบพิกัดกริด (Grid coordinatesystem)ต่อโซนพิกัดทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย

แกน Y จะเรียกว่า Northing (เส้นตรงขนานกันแนวนอน ๑ ชุด)

แกน X จะเรียกว่าEasting เส้นตรงขนานกันแนวตั้ง ๑ ชุด)

การอ่านค่าพิกัดกริดUTM ของจุดใดๆที่ใช้ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จะมีวิธีอ่านค่าพิกัดตามลำดับ

๑. บอกให้ทราบชื่อโซนของกริด/เลขอักษรประจำเขตกริด (Grid Zone Designation) เช่น ๔๘Q
๒. บอกค่าพิกัดกริดของจุดที่พิจารณา ทางตะวันออก (E: Easting) และค่าพิกัดทางเหนือ(N: Northing) ที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นค่าพิกัดที่นับจากศูนย์กำเนิด

การเขียนค่าพิกัดกริด